

КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ РЕЦЕНЗІЇ У ВИДАННІ «ДЕТЕКТОР МЕДІА»: ЖАНРОВО-ТЕМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

Сучасний динамічний, а почасти й хаотичний, інформаційний потік призводить до багатьох проблем для кожної людини: від інформаційного отруєння, дезінформованості та кіберНЕбезпеки – до дезорієнтованості та розгубленості. Упорядкувати інформацію, знайти важливе й не потонути в надлишку інформаційного непотребу допомагають журналістські матеріали із «якісних» видань. Особливо вирізняється сьогодні пласт медіакритичних матеріалів для широкого загалу – із рекомендаціями прочитати / не варто читати, переглянути / не варто переглядати. Тому жанр рецензії сьогодні набуває активного розвитку й стає затребуваним.

Загалом, рецензію визначають як аналітичний жанр. У відомому підручнику «Теорія і методика журналістської творчості» В. Здоровега пропонує таке визначення: «Рецензія (від лат. *recensio* – розгляд) – один із найпоширеніших літературно-критичних жанрів, мета якого аналіз, оцінення художнього, мистецького, публіцистичного, наукового твору, зіставлення його з життям, а також розгляд порушених у творі суспільних проблем» [2, с. 210]. Сучасний тлумачний словник української мови визначає рецензію як статтю, «що аналізує і оцінює який-небудь твір, спектакль, концерт і т. ін.» [4]. Автор літературознавчого словника-довідника подають таке визначення рецензії: «жанр літературної критики, що розглядає й оцінює твори художньої літератури та мистецтва визначає їх художню вартість та характеризує допущені, на думку критика, хиби, недоліки. Рецензії притаманні такі ознаки: наявність бібліографічного опису видання (може бути повним або скороченим, мати свої певні усталені варіанти розміщення в тексті – найчастіше бібліографічний опис розпочинає рецензію), звертання до конкретного твору, аналіз і оцінка його в усіх компонентах» [3, с. 579]. Власне, науковці фіксують зближення рецензії з художністю та публіцистичністю. За тематикою виокремлюють політичну рецензію, а також літературну, театральну, музичну, кінорецензію, рецензію на твори образотворчого мистецтва та ін. За типологічними особливостями розрізняють такі види, як рецензія-анотація, рецензія-репліка, рецензія-фейлетон, рецензія-відкритий лист, рецензія-оглядова стаття (класифікація В. Здоровеги).

В основі рецензії є критичний аналіз твору (книга, фільм, спектакль тощо), тому рецензія є частиною медіакритики, артжурналістики, культурної

аналітики та ін. Одним із ресурсів, що презентують якісні критичні матеріали, є «Детектор медіа» – українська громадська організація, яка є власником однойменного інтернет-видання та є правонаступником ГО «Телекритика». Головою ГО «Детектор медіа» та шеф-редактором порталу «Детектор медіа» є Наталія Лигачова.

«Детектор медіа» – це одна з найвпливовіших українських громадських організацій, яка спеціалізується на моніторингу та аналізі українських медіа. Головна мета «Детектор медіа» – це сприяння розвитку якісної журналістики, підвищення медіаграмотності суспільства та боротьба з маніпуляціями та дезінформацією. Організація здійснює моніторинг українських ЗМІ, проводить дослідження, організовує тренінги для журналістів та громадських активістів, а також публікує аналітичні матеріали на своєму сайті.

«Детектор медіа» відіграє важливу роль у формуванні медіаландшафту України. Організація не лише викриває маніпуляції та фейки, але й пропонує альтернативні погляди на актуальні проблеми, сприяє розвитку критичного мислення в суспільстві та захищає свободу слова. Детектор медіа є незамінним помічником для всіх, хто цікавиться українською журналістикою та хоче отримувати достовірну інформацію.

Отже, на сайті «Детектор медіа» є рубрика «Критика», де публікують аналітичні матеріали (зокрема й культурологічного спрямування). Авторами цих дописів є письменники та журналісти-колумністи: Андрій Кокотюха, Юрій Макаров, Діана Горон, Марія Спалек, Дмитро Десятерик, Олександр Морський та інші. Серед основних тем – аналіз впливу окремих медіапродуктів на українців та на західне суспільство. У центрі уваги критиків – комедійні шоу (та інші різновиди – квізшоу, токшоу, розважальні, пізнавальні програми тощо), художні й документальні фільми (як українські, так і закордонні), серіали, суспільно важливі події (мистецькі фестивалі, кінопремії, музичні заходи) і подібне.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Детектор медіа сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://detector.media/category/kritika/>
2. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості: підручник / В. Здоровега. – Львів: ПАІС, 2008. – 276 с.
3. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р.Т.Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В.І. Теремка. – Київ: Академія, 2007. – 751 с.
4. Словник української мови. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sum.in.ua/s/recenzija>